

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

HVAR 8 DAG

4:de årg.

Den 26 April 1903.

N:o 30

Återgifvande af text eller illustrationer ur HVAR 8 DAG utan särskild öfverenskommelse förbjudes.

INNEHÅLL: *Carl Juhlin-Dannfelt* (med 1 porträtt). *Det stora guldbryllopet i Helsingborg* (med 2 portr.). *Finske män. II* (med 10 portr.). *Stilhet. Interiör för HVAR 8 DAG* af F. Bojan. *Bazaren i Uddevalla* (med 1 illustr.) *Yvonne de Ireville* (med 1 porträtt). *Från hufvudstadens teatervärld* (med 2 ill.). *Stråken i Holland* (med 3 ill.). *Den vädliga händelsen vid Schebo bruk* (med 4 ill.). *"Brödrarfolkens väl"* (med 2 ill.). *På jakt efter Nordpolen* (med 2 ill.). *Tågursparningen i Vara* (med 1 ill.). *Svensk-Amerikanska läroverk* (med 4 ill.). *Protestmötet i Kalmar* (med 1 ill.). *Veckans porträttgalleri* (med 28 porträtt). *Dahlgrenska stiftelsen i Malmö* (med 1 illustration).

BONNIERS TRYCKERI AKTIEBOLAG. GÖTEBORG. 1903

Foto. Florman, Stockholm.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre Sklm.—Gbg

F. D. GENERALKONSULN CARL JUHLIN-DANNFELT.

CARL JUHLIN-DANNFELT.

Ättio år fyllde den 11 april f. svensk-norske generalkonsuln i Helsingfors, och sedermera i London, CARL JUHLIN-DANNFELT, en man som under sin långa lefnad varit oafbrutet verksam för Sveriges landbruk och industri och ännu, oaktadt sina åtta decennier, verkar till fosterlandets gagn. Den raske åldringen sitter nämligen f. n. som ordförande i den centrala nödhjälpskommittén, en plats hvartill han är lämpad lika väl genom sitt praktiska förstånd som sin egenskap af född norrlänning.

J.-D:s vagga stod nämligen i Lulegammelstad, en plats vid Neder-Lute sockenkyrka; 1852 öppnade han på Edeby i Stockholms län en landbruksskola samt blef följande år sekreterare i länets hushållningssällskap och ledamot af Landbruksakademien, hvars stora guldmedalj han erhöll 1880 för att fyra år senare bli akademiens hedersledamot.

År 1856 flyttade J.-D. till Gäfleborgs län samt organiserade å egendomarne Åby och Vall en landbruksskola, som öppnades 1857, hvilket år han utsågs till sekreterare i Gäfleborgs läns hushållningssällskap.

J.-D. rönte 1860 hedern att kallas till intendent vid Landbruksakademiens experimentalfält och föreståndare för dess agrikultur-kemiska försöksstation och blef 1862 föredragande på akademiens landbruksafdelning. Följande år t. f. och 1865 ord. sekreterare i stamholländeristyrelsen, blef han 1871, då denna styrelse indrogs, föredragande inför Landbruksakademiens förvaltningskommitté i mål rörande stamholländerierna.

1869—76 var J.-D. vice ordförande i Stockholms läns hushållningssällskap, och 1881 utnämndes han till Sveriges och Norges generalkonsul i Helsingfors för att 1886 tillträda generalkonsulatet i London, från hvilken post han afgick 1899.

Vid en mängd stora utställningar i ut- och inlandet har J.-D:s praktiska insikter och utmärkta organisationsförmåga tagits i anspråk. Han har sålunda varit Sveriges kommissarie vid flera världsutställningar, liksom han ofta varit prisdomare vid landbruks- och industriexpositioner.

Den framstående mannen är numera bosatt å Djursholm vid Stockholm, men är allt emellanåt synlig i hufvudstaden.

DET STORA GULDBRÖLLOPET I HELSINGBORG.

Foto. Dahlqvist, Helsingborg.

Kliché: Bengt Silfversparre.

F. d. Statsrådet, Generallöjtnanten, Öfverstekammarherren, friherre GUSTAF OSCAR PEYRON och friherrinnan PAULINE PEYRON, född Due, firade den 14 april guldbräöllop. Det friherrliga paret var föremål för lika riklig som hjärtlig hyllning.

FINSKE MÄN. II.

AFSKEDADE

DEN 19 MARS 1903.

O. A. BACKMAN.
Borgmästare i Kotka.

Borgmästare

ELIAS ÖHMAN

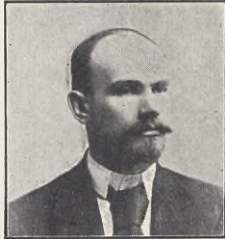
i Helsingfors.

A. A. HALLONBLAD.
Borgm. i Sordavala.

K. A. W. GRÖNLUND.
Borgm. i Kexholm.

O. J. LUNDSON.
Borgm. i Willmanstrand.

I. G. ALOPEUS.
Borgm. i Fredrikshamn.

F. STENSTRÖM.
Borgm. i Hangö.

BJÖRN SCHAUMAN.
Borgm. i Ekenäs.

MICHAËL SCHAUMAN.
Borgm. i Borgå.

G. K. F. KUHLFELT.
Borgm. i Lovisa.

STILLHET.

Interiör för HVAR 8 DAG af *F. Bojan*.

Hur underligt det än låter, har det likväl funnits ett mörkt och dystert rum, som jag nästan gått och förälskat mig uti.

Det vill säga, om dagen skydde jag det lika ihärdigt som alla de andra människorna i det huset, men om höst- och vinterkvällarna, när lampan var tänd, var det rummet det trefligaste man gärna kunde tinna. Men dess enda fönster vette mot norr och ingen solstråle förmådde vintertid att intränga. Utanför stodo några knotiga gamla aplar och skrapade sina grenar mot rutorna och innanför desamma växte myrten och murgröna.

Det rummet hade tunga mahognymöbler, klädda med mörkgrön damast och midt på golvet stod ett stort divanbord, med en taklampa öfver. Men så fanns där böcker, en hel del, af både äldre och nyare författare och den unga litteraturen trufdes där godt och var en vän i huset, ty en ny tid lefde där vid sidan af den mycket gamla.

Det rummet fanns i en gammal komministergård långt borta på slätten, där snö- och stormvindar jagade fram utan något som häjdade dess fart, ja

gade fram pinande och kalla mellan husen och ladugårdarna i byn, hopande all sin köld och yra mot prästgårdsväggen, reste på sig, rusade öfver taket och rätt ned emot sjön.

I den prästgården med hundraåriga väggar och minnen bodde det också gammalt folk.

Men den gamle komministern själf lefde där blott till hälften, ty den närvarande tiden existerade ej för honom, blott i gamla tider dvaldes hans tankar och själ.

De unga människorna kände han icke, utan frågade om och omigen för hvar och en som kom och gick: »Hvem är du?» eller »Hvem är det?» Och när han så fick sin fråga besvarad, då återtog han att fråga efter folk från farfars och morfars dagar, om den lefde och hvar den fanns och hur den mädde, hela släktregistret igenom, frågor hvari röjdes en sällspord vänfasthet och ett godt minne.

Fru Britta Kristina hade på gamla dagar blifvit döf och satt mest tyst och stickade på en grå ullstrumpa. »Far» behöfde alltid varma sådana och Axel, som låg vid akademien i Uppsala och aldrig blef

färdig med någon examen, fast han legat där i snart tjugu år, hade nog också användning för mammas fabrikat i den vägen.

Nanny är yngsta dottern till de gamla och Nanny representerar här den nyare tiden. — — —

Det är så tungt och grått i luften denna söndags-eftermiddag. Inte en gren rör sig på de kala träden, som stå omkring huset. Alla sofva middag. Knappast en klocka höres picka. Det är så tyst, så beklämmande tyst, och så tungt, som om en ofantlig börda hvilade öfver människorna och öfver jorden. Och allting är lika stilla och grått, luften, träden och den frusna marken. Stelt, dödt och tyst på slätten och öfver sjön så långt ögat når. Det ligger väntan och längtan i luften. Det är så där så man ej alls vet hvad man vill — hälst »krypa ur skinnet» — nej, inte ens det finner man lust till, om det kunde gå för sig.

Det känns som en lisa att få krypa ner på pallen på golfvet och gömma hufvudet i en af de gamla länstolarne, som stå uppe på det gästrum, jag för en tid bebor. Den som ändå kunde sofva bort en stund — tiden tills kaffet kom — men det går inte.

Men det börjar bli lugnt och stilla för tankarne.

När jag äntligen ser upp igen har det blifvit ännu mörkare, ty aftonskymningen faller på, men utanför fönstret är det något hvitt, som sakta rör sig.

Det är snö. Först helt små flingor, som komma med långa mellanrum — de grå molnen däruppe tyckas ej gärna vilja släppa ifrån sig sina hvita barn — men slutligen komma de allt tätare och bli allt större. Till sist likna de som jag, när jag var barn, tyckte, varma, lurfviga vantar. Åh, så tätt de föllo, de hvita vantarne! Och så hvitt och ombonadt och varmt det såg ut att bli! Det kändes riktigt hemtrefligt.

Helt sällskaplig till sinnes vänder jag ryggen åt min tungsinta ensamhet häruppe och ger mig iväg ner för trappan.

I dörren till salen träffar jag på tant Hedgren, som också vaknat upp ur sin dvala.

Tant Hedgren är döttrarnes för detta guvernant, en glad, treflig och trind liten gumma, som använder halfva sin tid till att resa omkring och gästa gamla vänner och bekanta. Välkommen är hon alltid dit hon kommer, ty oftast stadd på resande fot, medför hon en frisk fläkt utifrån — med utifrån kan i denna stillhet menas ett litet afstånd som de tre kilometerna till närmaste järnvägsstation — och hon har alltid något nytt att på sitt kvicka sätt tala om.

Från flygelbyggnaden öfver gården kommer den unge adjunkten klädd i pälsmössa, strålände och käck. Han stampar snön af sig på trappan och stiger in.

Jag har varit nere vid ån; isen bär, sade han. Och så har jag en så treflig brasa inne hos mig. Vill ni komma in och titta på den? Jag gissade att ni två skulle nog vara vakna, sade han och log godt.

Vi följde honom ut genom snön och slog oss ned kring brasan. Värmen och ljusskenet gjorde oss godt och verkade upplifvande och det där trefliga skymningspratet var snart i full gång. Mycket från tant Hedgrens ungdom, men allra mest Uppsalalif — och så hade ju han, den unge prästen, sin fästmö kvar däruppe. Jag kunde ej låta bli att framkasta att de här nere borde tänka på att rekvirera hit henne, väl inlagd i ett paket, för att sålunda öfverbringa henne till sin ägare, som en försenad julklapp.

Den unge mannen lyste upp som ett solsken

och sade på sitt trohjärtade vis, ja, vore ni hemma här, tror jag bestämdt att det hände.

Det var jag nu inte — men en dag fram på vintern hände det i alla fall. Jag träffade honom, som hastigast vid stationen, när han var nere för att möta henne. Hans käcka ansikte strålade då dubbelt mot annars.

Men när brasan brunnit ned och blott glöden ligga kvar och lysa i mörkret, saktar samtalen af och det blir slutligen alldeles tyst i rummet.

En gäll hvissling höres och därefter ett doft dånande. Det är »femtåget», som går på bron öfver ån. Det är också en signal att kaffet är i ordning. Vi gå alltså upp igen. Lampan i gröna rummet är tänd och kaffebrikan står redan på bordet. Fru Britta Kristina har tagit plats i ena soffhörnet och »farbror», som den gamle komministern i allmänhet kallas af oss unga, har slagit sig ned i det andra med sin silfverbeslagna långpipa med mazzurhufvudet. Nanny serverar kaffet. Och nu blir det för en stund helt lifligt i det annars så tysta gamla rummet. Farbror lever mest i den länge-sedan förflutna tiden, helst i sin ungdoms tid. Bland annat talar han om hur det gick till när han reste till Noleby och friade till Britta Kristina.

Hon var då till hälften förlofvad med sin fars adjunkt. Men det brydde jag mig inte om, sade farbror. Jag sade henne bara att jag också tyckte om henne — se'n fick hon göra som hon ville.

Och som ni sett, ville hon helst ha mig, slöt han, och plirade illmarigt bort mot fru Britta Kristina, som var i fullständig okunnighet hvarom det var fråga.

Kaffebrikan bäres ut och tidningar och böcker komma fram istället; charader, rebusar och logogramer lösas — i hvilken konst tant Hedgren alltid befinnes vara den styfvaste.

Och de få timmarne innan den tidiga kvällsvarden svinna helt fort.

Efter maten blir det ännu en liten pratstund och sedan draga vi oss tillbaka hvar för sig.

Det snöar ännu — mjukt, tätt och hvitt. Det synes blifva slädföre nästa dag. Det snöar fortfarande hela natten och på morgonen ligga drivforna höga — ända ett godt stycke upp emot förstuderarne — och folket har ett drygt arbete att gräfva undan snön och skotta väg. Men mot middagen börjar det blåsa och fram på eftermiddagen är den banade stigen redan åter full af snö. Och så börjar det snöa igen. Det är en snöstorm, sådan den blott kännes ute på slätten. Rätt öster ifrån kommer den. Den varar dag och natt och ännu på fjärde dagen har den ej riktigt upphört. Men nu äro vi också nästan alldeles insnöade. Framför förstuderarne har bildat sig en väldig mur, som alldeles stänger in och utgång, i själfva förstugan ligger en försvarlig drivva och ända in genom springorna i salsdörren har snön hittat väg och nedom tröskeln lagt ännu en liten drivva.

Men obekymrade om den, sitter husets folk fram mot kvällen kring kakelugnen i salen och vispar ägg-toddy och talar om historier. Fulla af okynne, hitta de unga i laget en dag på att leverera en snöbolls-batalj inne i salen med projektiler hämtade ur snöförrådet nere vid dörren.

Genom köket kunna vi äntligen komma ut i det fria. Visserligen ligger snön också på den sidan upp öfver halfva fönstrens höjd, men genom köksdörren har det gått att gräfva ett hål upp igenom snön, där det går att klättra upp och ned. När vi på en lång omväg komma ut på den stora drif-

van framför huset, blicka vi ned på det som i vanliga fall vållar uppseende: skorstenarne och taket. — — —

Vintern har gått, vår och sommar ha gått och töst har längesedan kommit. Då en dag står jag åter vid den gamla prästgården där borta på slätten. Där är nu ännu mera tyst än vanligt. Dörren till den gamle komministerns rum står öppen och därinne midt på golvet står en svart kista och i den ligger den gamle mannen, nu stilla för alltid. Han har slutat sitt lif på jorden. Huset fylls för några timmar af folk, kistan bäres ut och köres bort. Sedan stängas dörrarne och där blir tyst som förut.

Ännu går en vinter, vår och sommar och höst komma igen. Det är nu fru Britta Kristinas tur att åka samma väg som mannen sista gången rest.

Det var sista bandet som brast. Nanny reste från det gamla hemmet till en af sina gifta systrar och den unge pastorn inackorderade sig på ett bondställe i byn.

När ännu en vinter gått, stod jag åter på det gamla stället. Där var auktion nu.

Syskonen voro samlade för att ropa in en del; resten spriddes ut bland främmande, likgiltiga människor, som ej gäfvos sig tid att höra på allt hvad de gamla sakerna hade att berätta om hvad som händt ända från fru Britta Kristinas ungdomshem.

Är ha gått och ännu en gång är jag därborta — kanske mest af nyfikenhet. Det gamla huset finnes ej mer — det är nedrifvet och borta och ett nytt står där redan i det gamlas ställe. Nya människor ha också flyttat dit in. Men jag känner icke dem och de känna ej mig.

Jag gick och har sedan aldrig vändt åter.

YVONNE DE TRÉVILLE

är namnet på en ung sångerska från Opera Comique i Paris, hvilken f. n. besöker Sverige. Hon har när detta skrifves blott en gång låtit höra sin stora och ovanligt väl utbildade röst i Stockholm och har sedan företagit en turné genom en del af Sverige. Helt ung till åren, är den utmärkte koloratursångerskan redan en gunstling i Amerika.

Paris fotograf. Klöhn: Bengt Silfversparre

YVONNE DE TRÉVILLE,
den unga franska sångerskan, som f. n.
konserterar i Sverige.

BAZAREN I UDDEVALLA

DEN 1 APRIL.

Foto. Lundbäck, Uddevalla.

Klöhn: Bengt Silfversparre.

FRÅN BAZAREN I UDDEVALLA,
till förmån för en skollofskoloni, meddela vi en
af de vackra tablåerna "Skyddsengeln."

HVAR 8 DAGS fotograf i Sthlm.

»MONNA VANNA» Å SVENSKA TEATERN. Scen ur 2:dra akten: Fröken Lundeqvist (Monna Vanna) och hr de Wahl (Prinzivalli).

HVAR 8 DAGS fotograf i Sthlm.

SOLISTKÖREN "THALIAS TJÄNARE".

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöförsparre Sthlm.—Gbc

Thalias tjänare är namnet på en hufvudsakligen af solister från hufvudstadens olika teatrar bildad kör, hvilken har till ändamål att genom konserter åstadkomma en pensionsfond åt sig. I sommar kommer T. T. sålunda att företaga en turné genom mellersta och södra Sverige till Köpenhamn. Sin första konsert höll den nya kören, som står under hr Erik Åkerbergs (4) anförande, påskdagen i Stockholm under stort bifall.

Vi lämna här en för HVAR 8 DAG tagen bild af kören med åttföljande namn:

Första tenorer: Hrr Adami (1), Lund (2), Malm (6), Schücker (9), Elis Olson (13), Sven Nyblom (14).

Andra tenorer: Hrr Knut Nyblom (ordf. 3), Henning (8), Ericson (11).

Första basar: Hrr O. Bergström (sekr. 5), Mandahl (12), Aug. Svensson (17).

Andra basar: Hrr Edberg (7), Sjöberg (den nye framgångsrike debutanten å Operan (10), Wickbom (15), Alf. Lundberg (16), Åke Wallgren (18), Wicklund (19), W. Salmson (20), Svedelius (21).

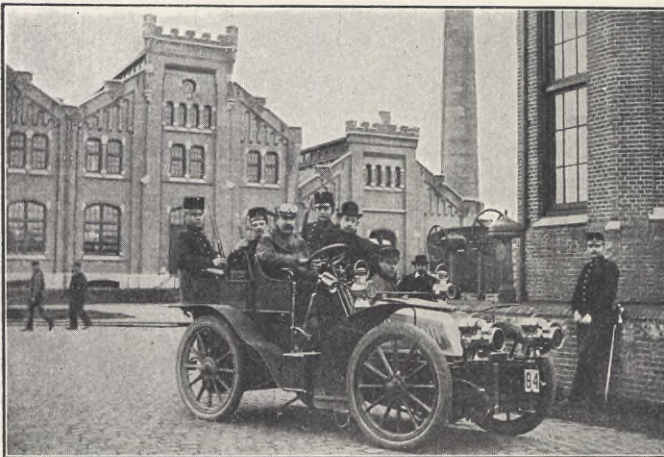
DE SVÅRA STRÄJKDAGARNE I HOLLAND.

Efter fotograf.

STRÄJKBILDER FRÅN AMSTERDAM: Brödvagn, eskorterad af kavallerister.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfverparre Stilm.—Gbg

Efter fotograf.

Militärbevakning uppehålls medelst automobil mellan Amsterdam och Hilversum till skydd för järnvägen samt för gas- och vattenverken.

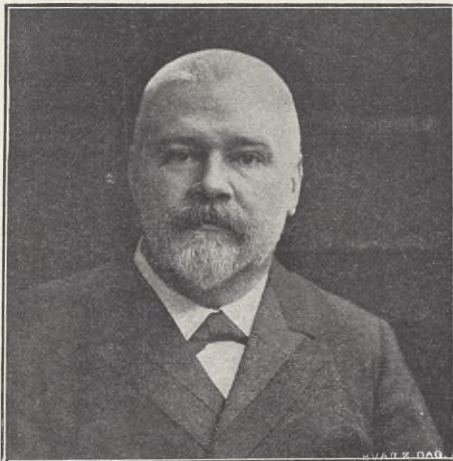
Ödeläggelse förorsakad af sträjkande å gasverket i Amsterdam.
STRÄJKBILDER FRÅN AMSTERDAM.

DEN VÄDLIGA HÄNDELSEN VID SCHEBO BRUK,
DÄRVID DEN KÄNDE SKRIFTSTÄLLAREN P. STAAFF OMKOM.
Efter fotografier af HVAR 8 DAGS fotograf i Stockholm, speciellt uppsänd till olycksplatsen.

Vid Schebo Bruk i Uppland timade fredagen den 17 april en sorglig tilldragelse i det den bekante författaren-publicisten PEHR STAAFF genom våda omkom. Under vistelsen hos sin vän, Brukspatron Michaelson, hade S. besökt en familj, bosatt i närheten af hufvudbyggnaden, och vid hemgåendet har han i mörkret tagit miste om vägen, föllt i vattnet och bortförts af den starka strömmen utan att kunna räddas.

* * *

Född i Stockholm 1856, var S. son till kyrkoherden i Adolf Fredrik, A. W. Staaff. Efter avslutade studier vid universitetet i Uppsala började han 1881 en publicistiska bana som tillfört honom

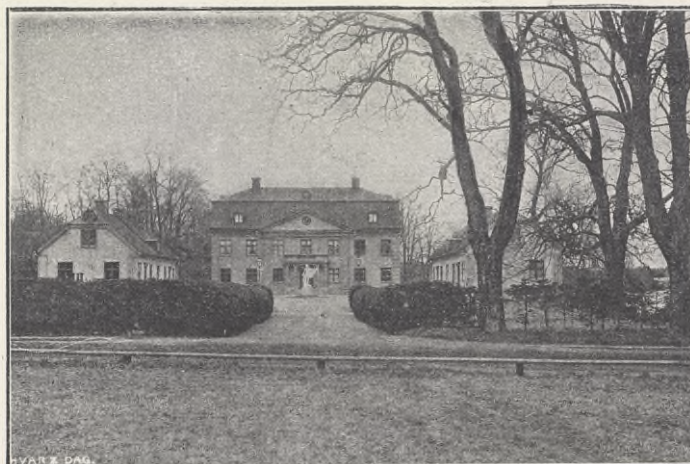

P. STAAFF. Omkom den 17 April.

många beundrare men också — naturligt nog med en så skarp och kvick penna — många motståndare. Hans framstående publicistiska förmåga var dock oomtvistad och som författare till sceniska arbeten inom den satiriska lustspelsgenren vann Staaff, i synnerhet med »Sveas Fana», en betydande framgång.

* * *

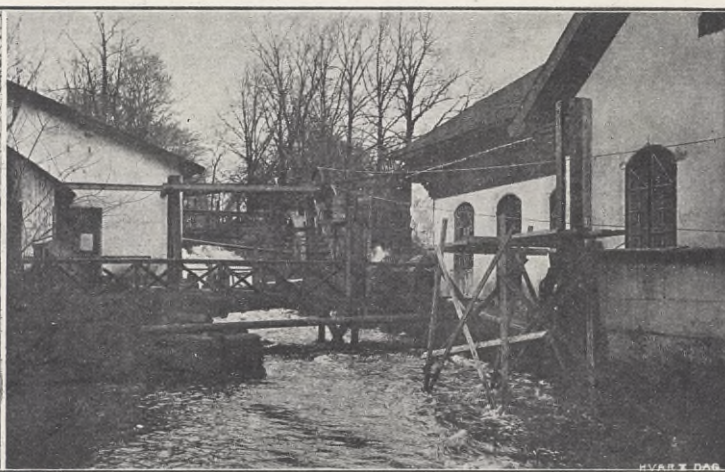
Om Pehr Staaffs personliga egenskaper skriver en känd penna följande säkerligen träffande ord: »Det minne han lämnar efter sig hos sina många vänner från ungdomen och de senare åren är nog icke så litet olika den bild, som står inför offentligheten. Och så har han själf velat hafva det».

SCHEBO BRUK. Corps de Logis.

OLYCKSHÄNDELSEN VID SCHEBO BRUK: (1) Den bro S. skulle ha passerat.
(2) Där han sannolikt gått ned och af strömmen förts in i dammluckorna strax till vänster.

OLYCKSHÄNDELSEN VID SCHEBO BRUK: Fallet som förde bort den förolyckade; den döda kroppen hade fastnat i ställningen till höger å fotografien, där den återfanns på natten.

»BRÖDRAFOLKENS VÄL»
DEN NYA SVENSK-NORSKA FÖRENINGEN.

Foto. Andersen, Kristiania.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthlm—Gbg

ARBETSKOMMITTÉN, som uppgjort förslag till stadgar.

Vi namnteckna, från vänster räknadt, *sittande*: Professor F. Wulff, Lund; Konservator Alb. Lange, Eidsvold; Höiesteretsadv. Thorne, Kristiania; Generalconsul Berencreutz; Öfverstelöjtn. Knoff, Kristiania; Kapten C. A. Wulff, Stockholm; *Stående*: Dr. Hauff, riksdagsm.; Häradsh. Kronlund; Generalsekr. Martens, Kristiania; Professor A. W. Cronquist, Stockholm; Godsägaren Lövenskiöld, Kongsvinger; Redaktionssekreteraren Gjerlöff; Generalagenten Sjöstedt; Grosshandlaren Bredal.

Den tanke till vinnande af ömsesidigt samförstånd mellan brödrafolken, åt hvilken för en del år sedan öfverstelöjtnant Bonnevie i Kristiania gaf uttryck genom anordnande af möten mellan svenska och norska officerare, har nu vunnit ytterligare framsteg. Efter Konservator Langes i Eidsvold initiativ har nämligen bildats en förening med ofvanstående

namn, hvilken afser »att verka för närmare kännedom» om hvarandra medelst möten af olika slag, underlättande af tillfälle till studier vid universitet i det andra landet, utbredande af folkskrifter m. m. Föreningen konstituerades i Kristiania den 14 april och meddela vi tvänne grupper af intresserade, den nedre från festen på Holmenkollen.

Foto. Andersen, Kristiania.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöforsparre Sthlm—Gbg

SVENSKA OCH NORSKA DELTAGARE I FESTEN Å HOLMENKOLLEN. *De sittande, från vänster*: Doc. Herrlin, Lund; Frk. Skoglund, Gbg.; Fru Borchgrevinck, Kr.; Kapt. Wulff, Sthm.; Fru Thorne, Kr.; Fru Kier, Kr.; Fru Arctander, Kr.; Fru Berglind, Sthm.; Godseg. Lövenskiöld, Kongsv.; Fru Jordan, Kr.; Frk Dardanell. *I midten å trappan*: Höiestadv. Thorne, Kr.; *till höger om honom*: Sogneprest Wenås; *till vänster*: Gener.-kons. Berencreutz.

PÅ JAKT EFTER NORDPOLEN

Den från en tidigare sydpolsfärd bekante, unge norske kaptenen *Roald Amundsen* afseglar i maj på en Nordpolsexpedition, i hvilken deltaga inalles 8 personer. Färden afser magnetiska o. a. undersökningar samt kartläggning och är beräknad draga cirka 4 år. Kostnaderna, c:a 100,000 kr. bestridas hufvudsakligen af kapt. Amundsen själf, men har konung Oscar bidragit med icke mindre än 10,000 kronor samt bl. a. Geografiska Sällskapet i London med cirka 2,000 kronor, hvilket ju visar ett erkännande af expeditionens betydelse. Färden går först till Grönland, och blir första stationen i Lancaster Sund. Forskningsgarna komma att röra sig mellan 68 och 75 gr. nordlig bredd och omkring 98 gr. vestlig längd.

Foto: Herdenberg, Kristiania.

KAPTEN ROALD AMUNDSEN.

Klubb: Bengt Silfverparre.

"GJÖA", det fartyg å hvilket den norska Polarexpeditionen skall företagas.

TÅGURSPÄRNINGEN I VARA.

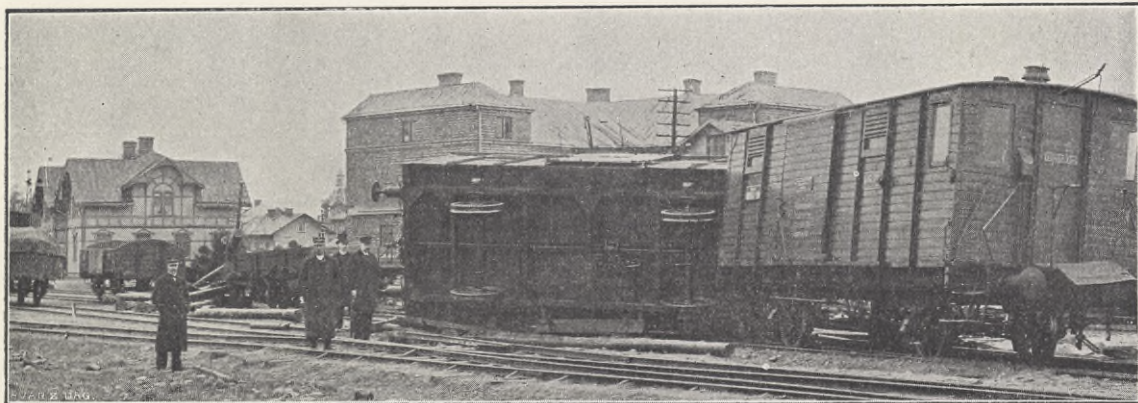

Foto: Dahlström, Vara.

Kvällståget från Herrljunga till Uddevalla på Uddevalla—Vänersborg—Herrljunga järnväg urspårade påskaftonen vid 7-tiden vid ingåendet till Vara station. Lokomotivet och de fyra första vagnarna gingo in på rätt spår, men de fyra följande urspårade och en af dem kullvräktes. De återstående vagnarna höllo sig kvar på spåret.

Urspärningen hade orsakats af att nybarkade timmerstockar glidit öfver från en godsvagn till den efterföljande och vid den kurva, där urspärningen skedde, lyft denna senare vagn, så att den kom ur spåret jämte tre af de närmast följande vagnarna. På natten lyckades man klargöra banan.

SVENSK-AMERIKANSKA LÄROVERK.

IV. AUGUSTANA COLLEGE.

Detta är den sista af den förträffliga serie uppsatser i detta ämne som för HVAR 8 DAG nedskrifvits af Doktor Carl Sundbeck, under hans studieresa i Amerika.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfersparre Sthlm.—Obp

AUGUSTANA COLLEGE: Den mindre byggnaden begagnas till soffrum och matsalar för studenterna.

Då vi i dag skriva en fyra framför Augustana College, är detta ett fel, ty där skulle stå en etta, ty »Augustana», som det kort och godt kallas, är nummer ett af våra landsmäns läroanstalter icke blott till ålder utan, med respekt för de öfriga sagt, äfven till visdom. Augustana är nämligen icke blott ett gymnasium, hvilket begrepp närmast betecknas med det engelska ordet college, utan det är äfven början till ett universitet och har redan en af de fyra fakulteterna, den teologiska, som i läroverkets titel helt anspråklöst kallas »Theological Seminary.»

Först må i några få ord omnämnas Augustanas historia, ty detta läroverk äger en sådan och därtill en ärofull samt med hela den svensk-amerikanska nationen synnerligen nära förenad. Läroverkets första upprinnelse är att förlägga till den »skandinaviska professur», som af professor L. P. Esbjörn förestods vid de tyska och engelska lutheranernas läroverk i Springfield i Illinois i slutet af 1850-talet, en tid, som anses aflägsen i Amerikas historia. Härifrån flyttades läroverket till Chicago, därifrån till Paxton, och slutligen 1875 till Rock Island, där det nu står liksom triumferande, efter alla mödor och svårigheter, höjande sin imponerande kupol från en dominerande höjd, så att den synes från tre städer, två stater och alla ångare, som passera Mississipi vid den »klippiga ön». Under tiden har Augustanas namn sammanflätats med grundläggarnes af svensk bildning och nationalitet i Amerika: en T. N. Hasselqvist, en Erik Norelius, O. Olsson och nu senast Gustav Andreen, alla — men kanske mest den förstnämnde — män, hvilkas betydelse och popularitet i någon mån framgår af det faktum, att deras porträtt jämte bilder af Luther, Gustaf II Adolf, Washington och kung Oscar synas i nästan alla svensk-amerikanska hem.

Efter fotograf.

Kliché: Bengt Sjöfersparre.

PROFESSOR CONRAD EMIL LINDBERG,
teologiska fakultetens vid Augustana College dekan.

Hvad som i denna serie om svensk-amerikanska läroverk förut är sagdt om de tre linier, på hvilka undervisningen vid dessa anstalter är delad, gäller i hufvudsak äfven om Augustana. Här finnes alltså en lärd skola, ett handelsinstitut och ett musikkonservatorium. Det är af stort intresse att iakttaga dessa tre afdelningars inverkan på hvarandra, hvarom helt naturligt man i Sverige och, som jag tror, i allmänhet i Europa saknar erfarenhet. Det torde kunna sägas vara samma förhållande som vid våra universitet, där den ena fakulteten gifver något af sitt bildningsvärde åt den andra, äfven utan att studenterna i de olika fakulteterna direkt studera hvarandras discipliner. Det hindrar allt för stor ensidighet, och det bidrager till förståelse hos den ena lifsuppgiftens män för den andras lefnadskall: juristens för medicinarens, medicinarens för filosofens o. s. v. På samma sätt i de amerikanska skolorna. Gymnasisten i »college» umgås här mera kamratligt med eleven på handelsinstitutet, och hans blick vidgas därigenom något för de praktiska yrkenas betydelse och värde. Måhända är detta förhållande ett grand i vågskålen, hvarigenom dess visare i Amerika ställer sig så gynnsamt för handels och industriens anseende och därigenom tillför dessa lefnadsbanor ökad intelligens och kraft. Å andra sidan mottager eleven på handelsinstitutet i umgänget med gymnasisterna en mera öppen blick och ett visst förstående för den humanistiska bildningen och dess förädlade och förfinande inverkan, som icke torde vara utan sitt värde. Det felas nu blott, att vid sidan af dessa skollinier samt musikskolan äfven inrättades tekniska läroverk, så vore hela den vanliga bildningskretsen färdig. Detta har verkligen skett, åtminstone på ett ställe i Amerika, nämligen vid Minnesota statsuniversitet i St. Paul, där dessutom en mycket högt stående landtbruksskola är förenad med de öfriga.

* * *

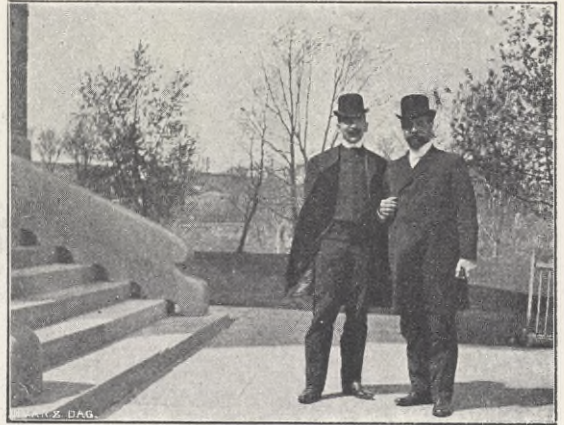
Hvad som är grunden till Augustanas betydelse och det dominerande inflytande, som därifrån utöfvas öfver hela Svenskamerika är emellertid den teologiska fakulteten, som också utgör den historiska grunden för hela det nu så blomstrande läroverket. — För att få en öfverblick öfver de kyrkliga behof, som från Augustana förses med herdekrafter, bör man veta, att år 1901 funnos i Amerika 781 svenska kyrkor, af hvilka flera såsom i New York, Jamestown, Chicago, Minneapolis m. fl. platser äro storartade, verkligt monumentala bygg-

Efter fotograf.

PRESIDENTEN ANDREENS BOSTAD,
Augustana, Rock Island.

Kliché: Bengt Silfverparre.

Efter fotograf.

PRES. GUST. ANDREEN OCH D:R CARL SUNDBECK
utanför hufvudingången till Augustana College.

Kliché: Bengt Silfverparre.

nader, tillsammans representerande ett värde af öfver 18 $\frac{1}{2}$ millioner kronor; vidare att Augustasynodens församlingsskolor samma år besöktes af 20,135 barn och dess söndagsskolor af 53,048 barn, att prästerskapets antal uppgick till 458, och att församlingarne utgjorde 921, delade på 8 stift (»conferences») och 2 missionsdistrikt.

I synnerhet vid tanken på de många skolorna, där alltid under Augustanas ädla beskydd det svenska språket med verklig kärlek vårdas och skyddas, må man väl stanna inför dessa siffror och ställa den frågan till sig själf: i hvilken oändlig skuld står icke Sverige för detta storartade bildningsarbete, som i det vackra Rock Island bedrifves så långt från och — låtom oss erkänna det — så föga understödt af moderlandet.

Det torde måhända efter dessa reflexioner vara af intresse att i det följande göra något närmare bekantskap med de ledande männen och studentlivet vid vårt fjärrbelägna, men oss ändå så nära stående broderuniversitet vid Mississippi.

Helt säkert skulle det vara af allra största intresse för oss här hemma i Sverige, om det kunde uppvisas och bevisas, hvad som är orsaken till den stora lifskraft, som onekligen röjes hos den svenska kyrkan, sedan densamma blifvit omplanterad i Amerika. Såväl hos kyrkans vänner som hos dess motståndare torde detta problem uppväcka en berättigad nyfikenhet.

Utän att på minsta sätt göra anspråk på att uttömmande behandla ett dylikt spörsmål, torde emellertid några få ord om den teologiska fakulteten i Rock Island vara ägnade att belysa saken i fråga. Från denna fakultet eller »Theological Seminary» har hela det svensk-amerikanska prästerskapet som bekant utgått, och detta prästerskap har i sin tur på mindre än 50 år grundat öfver 900 ev. luth. församlingar och byggt omkring 800 kyrkor.

Hvad som vid första beröringen med den teologiska världen vid Augustana-fakulteten genast gifver sig tillkänna äfven för den med måttliga instinkter för andliga värden utrustade, det är den enighet och homogenitet mellan allt och alla, som öfver allt framlyser. Det är något af vapenbrödraskap från gemensamt, segerrikt fälttåg. Den konkurrens och stundom animositet mellan ämbetsbröder, som stundom följer af det på byråkratiska grunder byggda merit- och befordingssystemet finnes ej spår af. Det tyckes som personligheterna, icke blott de skilda teologiska disciplinerna inom fakulteten

ömsesidigt kompletterade hvarandra så att de samfäldt utgöra ett kraftigt och enhetligt verkande helt. Ända från lärosätets första tider, då en Esbjörn och en Hasselqvist här verkade och tills datum torde förhållandet så hafva varit, helt visst beroende på den enkla orsak, som ligger i det faktum, att fakulteten styr sig själf och kompletterar sig själf, visserligen i samråd med direktion och synodalråd, som dock utgöres af fakultetens egna eller dem närliggande medlemmar.

F. n. utgöres fakulteten af herrar professorer Conrad Emil Lindberg (i dogmatik och kyrkorätt m. m.), Nils Forsander (i historisk teologi) och S. G. Youngert (i exegetik).

Det må antecknas, att den dogmatik, som vid Augustana bedrifves, jämte sina historiska grundlinier äfven äger en modern anstrykning, som helt enkelt nödvändiggöres af förhållandet till de tusen och en olika sekter och kyrkosamfund, hvilkas predikanter, om man så får säga, gå på jakt efter de för sin religiösa anläggning kända svenskarna därute i det stora Amerika. För att skydda sitt folk mot mer eller mindre äfventyrsaktiga dylika samfund är det klart, att det svenska prästerskapet därute måste vara och känna sig up-to-date med de skiftande strömningarna på det religiösa området. Under professor Lindbergs energiska och trogna ledning har detta också lyckats.

* * *

Hvad som bidrager till, att intrycket af såväl gymnasiet som fakultetens lärjungar vid Augustana är så friskt och lefnadsgladt, är utan tvifvel sporten. som här flitigt idkas. På höstarna spelas baseball, på våarna foot-ball, det förra vårt vanliga bollspel, men systematiskt och yrkesmässigt bedrifvet, det senare fotboll speladt efter de mest subtila regler. Dessutom bedrifves kappöpning och vanlig svensk gymnastik. Själfva sportintresset koncentreras dock uteslutande kring bollspelen, och i dessa är det som de stora täflingarna med andra högskolor företagas. Dylika täflingar följas af allmänheten och pressen med det spändaste intresse, och ett läroverks rykte och lärjungeantal bero till stor del på seger eller nederlag vid dessa spel. Det var därför en lycka för Augustana att dess lärjungar förra hösten besegrade lärjungarne vid ett stort närbeläget Yankee-college. Också firades i Rock Island dagen på icke vanligt sätt. Glädjeeldar af väldiga dimensioner tändes, och kring dem ljud segerjublet från våra svensk-amerikanska gossar vidt och brett öfver tvillingstäderna vid Mississippi, och artigt nog instämde med de stora svenska Chicagotidningarna äfven de engelska i att prisa »the descendants of the vikings».

Carl Sundbeck.

PROTESTMÖTET I KALMAR.

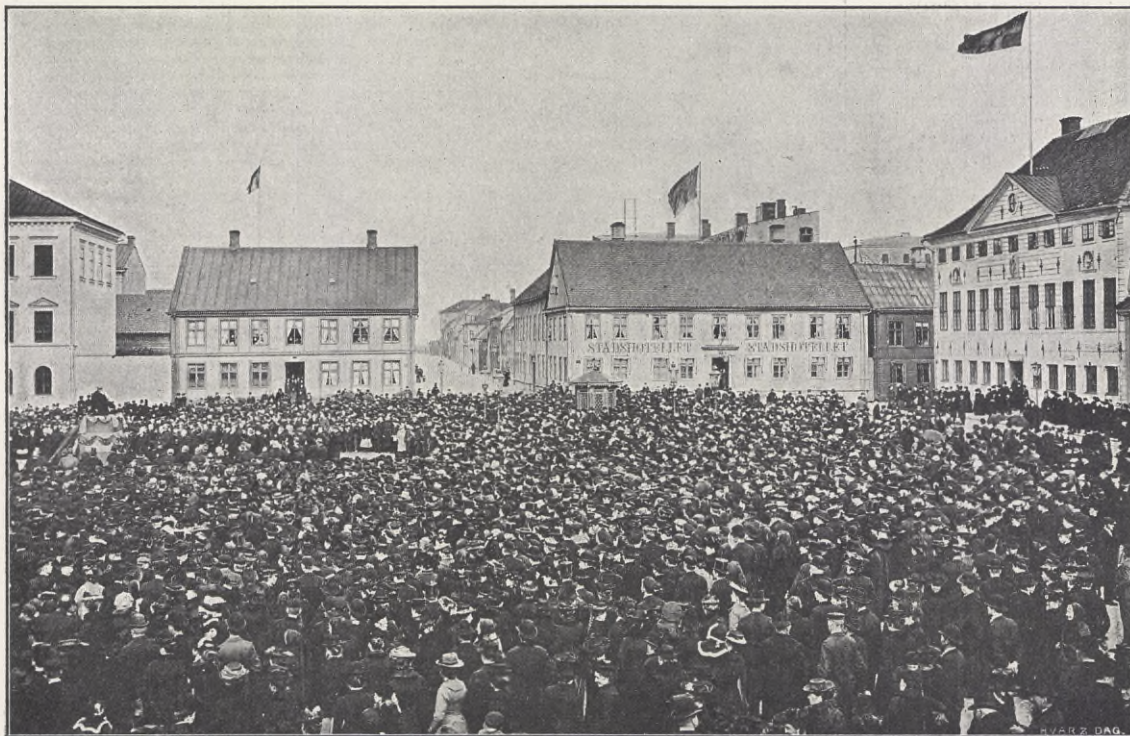

Foto: Sandberg, Kalmar.

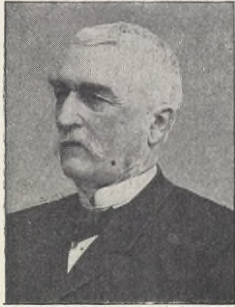
PROTESTMÖTET I KALMAR: Navigationsskoleföreståndaren Majjström talar till de församlade.

I den till innevarande riksdag aflätna kongl. propositionen om delning af Hernösands stift har såsom villkor för denna delning uppställts Växiö och Kalmar stifts sammanlagning till ett, med styrelsens säte förlagdt till Växiö.

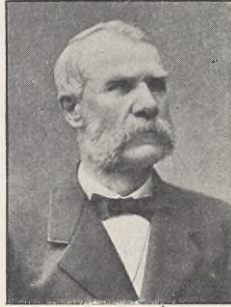
För att lämna en kraftig opinionsyttring mot detta i

det hotade stiftet ytterst impopulära förslag afhölls annandag påsk å Stortorget i Kalmar ett stort protestmöte, i hvilket 10,000 personer deltog från stiftets alla delar.

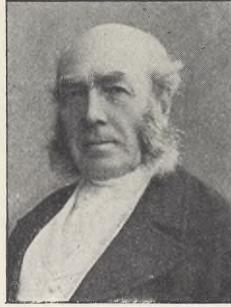
Den protestskrifvelse, hvarom mötet enades, kommer att tillställas hvarje ledamot af riksdagens båda kamrar.

N. A. EDLING,
f. d. fördelningsläkare i Stockholm, fyllde 75 år den 12 april.

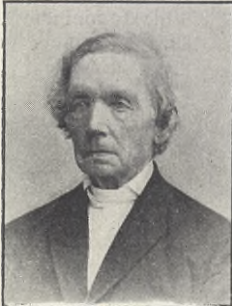
L. FLEMING,
friherre, f. d. major i armén och kapten vid Västmanlands regte, ingick i sitt 75:te år den 11 april.

O. C. CRONSTEDT,
grefve, kabinetskammarherre, fyllde 70 år den 14 april.

C. A. EKSTEDT,
kyrkoherde i Skee, kontraktsprost, teol. och fil. dr., fyllde 70 år den 2 april.

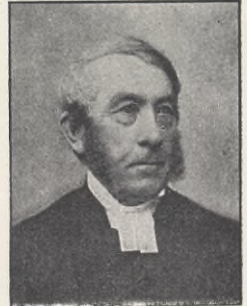
C. A. TORÉN,
Uppsala, teol. professor och domprost, kunde den 12 april fira 50-årsjubileum som professor.

C. M. ULLMAN.

70 år fyllde den 12 april Professor *Carl Magnus Ullman* i Göteborg, den framstående obstetrikern. En af vårt lands tidigaste specialister inom gynækologien, äger prof. U. fortfarande, trots åren och däraf följande frånvaro från praktik, ett lifligt intresse för sin vetenskap. Och de fackliga studierna, hvilka under verksamhetstiden ständigt förde Prof. U. fram med den moderna utvecklingen af hans specialitet, bedrifvas alljämt med lefvande intresse.

Af data anteckna vi: distriktsläkare i Göteborg 1867—1874; 2:dre läkare å Sahlgrenska Sjukhuset 1870—1871; bitråd, barnmorskelärare 1871—76; direktor för barnmorskeundervisningsanstalten 1876—1898; föreståndare och öfverläkare å Konvalescenthemmet å Anneberg 1885—1901. Sedan 1876 ledamot af Göteborgs K. Vet. & Vitt. Samhälle.

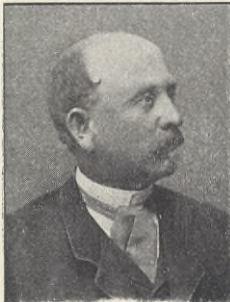
A. J. BJÖRCK,
hofpredikant i Västra Vram, fyllde 90 år den 11 april.

T. V. HOLLSTRAND,
kamrerare, Uppsala, fyllde 60 år den 13 april.

H. A. RAMEL,
friherre, kammarherre och godsägare, fyllde den 13 april 55 år.

C. F. LÖFGREN,
f. d. öfverstelöjtnant, Stockholm, fyllde 65 år den 13 april.

KNUT REUTERSVÄRD,
öfverstelöjtnant, t. f. domänintendent i Kalmar, fyllde 65 år den 11 april.

N. I. BERG,
krigsråd, Stockholm, fyllde 60 år den 6 april.

J. E. NORDIN,
riksdagsman, fyllde 60 år den 5 april.

PORTRÄTTGALLERI

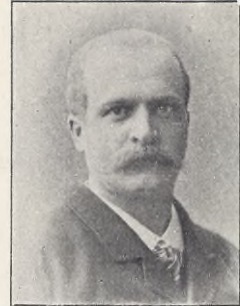
E. WAVRINSKY,
direktör, led. af Andra kammar-
ren, Stockholm, fyllde 55 år den
12 april.

I. G. R. LUNDBLAD,
kyrkoherde i Sandhem, fyllde den
12 april 55 år.

G. D. WILKENS,
överläkare, Stockholm, fyllde 50
år den 14 april.

CARL WALLIN,
konsul, chef för Vinhandelsaktie-
bol. Forsgren & Wilken i Stock-
holm, fyllde 50 år den 10 april.

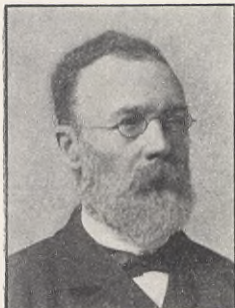

U. N. A. FONDELIUS,
stadsfiskal i Borås i 46 år den 6
april, då han erhöi begärdt af-
sked från sin befattning.

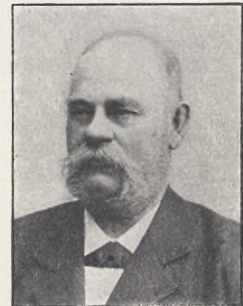

MARCUS AGRELIUS.

75 år fyllde den 8 april direktören, R. N. O. R. W. O. 2:dra kl. *Otto Marcus Agrelius* i Örebro. A. fick år 1853 anställning vid Köping—Hults järnvägs styrelse som andre sekreterare och tillträdde denna plats i Stockholm den 10 april 1853, hvarför han nästan samtidigt kan fira 50-årsjubileum som järnvägsman. Genom flera års vistande utomlands, öfverallt med intresse och skicklighet studerande de olika ländernas järnvägsdrift, har han på detta område förvärfvat sig gedigna fackkunskaper, hvarför han upprepade gånger af regeringen tagits i anspråk som ledamot i olika järnvägskommissioner. På det kommunala området har A. gjort många och viktiga insatser alltsedan stadsfullmäktigeinstitutionens införande 1862. Dessutom är han styrelseordförande i Örebro sparbank samt ledamot i styrelsen för tekniska elementarskolan m. m.

† **G. V. ROOS,**
f. d. skräddaremästare i Stock-
holm, afled den 14 april, 83 år
gammal.

† **A. H. LJUNGQUIST,**
brukspatron på Lindö i St Jo-
hannis församling, afled den 8
april, 70 år gammal. Anlitad
kommunalman.

† **C. G. WESTLING,**
handlande, en af Norrköpings
äldste borgare, afled den 9 april.
78 år gammal.

† **P. G. SJÖHOLM,**
handlande i Stockholm, afled den
10 april, 62 år gammal.

† **R. L. MELLBERG,**
handlande i Lidköping, afled ny
ligen darsstädes. Född 1858. Kom-
munalman.

† **JOHAN FAHLÉN,**
löjtnant i Västernorrlands rege-
mentes reserv, afled den 5 april.
Född 1863.

† **YNGVE LAGERVALL,**
disponent vid Axmars bruk i
Gestrikland, afled nyligen, 38 år
gammal.

AXEL FRITIOF KUMLIEN

70 år fyllde den 10 april arkitekten, hofintendenten *Axel Fritiof Kumlien* i Stockholm. Han studerade hufvudsakligen i Tyskland och arbetade sedan 1859—73 vid statens järnvägars arkitektkontor, men sysselsatte sig äfven med byggnadsföretag för enskildas räkning. Sedan 1877 är K. arkitekt vid medicinalstyrelsens afdelning för hospitalsärenden och sedan 1887 hofintendent. Bland de hus, hvartill han ensam eller gemensamt med sin 1897 aflidne broder, med hvilken han 1872 ingick bolag, lämnat ritningar, märkas gamla Grand hotell i Stockholm, Järnkonstors hus därstädes, liförsäkringsaktiebol. Nordstjernans hus, Sofiahemmet, Malmö nya elementarläroverk, tull- och packhus därstädes, Bergslagernas järnvägs stationshus i Göteborg, o. s. v.

ISIDOR LUNDSTRÖM.

K. Sekter *Isidor Lundström* i Stockholm, den kände humoristen, fyllde den 13 april 60 år och hyllades därvid på det hjärtligaste sätt af vänner och bekanta. Äfven för den bokälskande allmänheten är L. bekant, t. ex. genom sin för några år sedan utkommande »Kung Orres sagor» med illustrationer af Viktor Andrén.

En vän till L. skrifver med anledning af födelsedagen följande träffande ord:

»Hvilken mångfald af glada historier har han ej berättat och hvilken mångfald af historier knyter sig ej kring hans personlighet! Vår tid är ej längre den gustavianska, men vårt stockholmska sinne bevarar ännu från Carl Michaels dagar en stor förkärlek för ett godt, harmöst skämt, en glad visa, och det är ej utan att Isidor Lundström ibland ger liksom en viss återklang af den store diktaren och skildraren af vår »syndfulla» stads såväl fel som dygder. Mätte han allt fortfarande för den stora vidtomfattande vänskretsen förblifva lika »omåttligt roligt» som han i decennier varit.»

DAHLGRENSKA STIFTELSEN I MALMÖ. FÖR ÄLDERSTIGNA BORGARE.

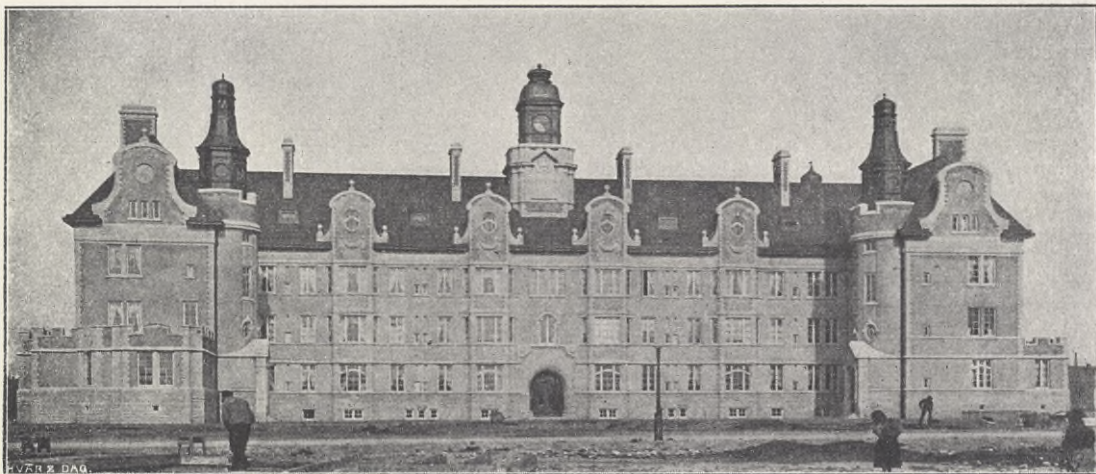

Foto: Dahlgren, Malmö.

Kliché: Kem. A.-B. Bengt Sjöfversparre, Skien—Gbg.

»DAHLGRENSKA STIFTELSEN» I MALMÖ NYBYGGNAD.

Den 14 april, på årsdagen af donators födelse, år 1814, invigdes den nyuppförda byggnaden för »Dahlgrenska stiftelsen» i Malmö. V d sin död, 1875, hade juveleraren Gustaf Dahlgren till staden t-stamenterat sin förmögenhet om c:a 225,000 kr., hvilka kapitaliserats till kr 500,000, i ändamål att dels »lindra medmänniskors nöd», dels få uppförd »en staden värdig, monumental byggnad». Denna senare, efter ritning af arkitek-

ten Anderberg i Stockholm, uppfyller testators föreskrift till det yttre liksom och det inre lär vara särdeles praktiskt inrättadt, med 10 stycken tvårums- och 24 enrumslägenheter, hvar och en med kök skaffer, tambur och garderob.

De redan inflyttade pensionärerna ha all anledning trifvas i det nya hemmet, och så syntes de vid invigningen också göra.